

[Justitsministeren]

stående, men markant eksempel kan nævnes et tilsagn fra den sovjetiske ambassade i sommeren 1981 om økonomisk bidrag til dækning af udgifterne ved nogle annoncer, hvori et antal danske kunstnere gav udtryk for støtte til et initiativ for atomfri zone i Norden. Underskriftindsamlingen var arrangeret af Arne Herløv Petersen, som ved flere lejligheder i telefonsamtaler gav udtryk for, at den sovjetiske ambassade var impliceret i sagen, ligesom ambassaden flere gange blev underrettet om sagens forløb.

Efterforskningen har endvidere vist, at den sigtede danske forfatter bla.

- har videregivet nogle fra Sovjet hidrørende dokumenter med påstande af udenrigspolitisk karakter til Nordkoreas ambassade på den sovjetiske ambassades foranledning, men med usandfærdig kildeangivelse, idet dokumenterne blev hævdet at hidrøre fra en amerikansk journalist - alt tilsyneladende med det formål at bidrage til spænding mellem Nordkorea og Kina,
- ved flere lejligheder til den sovjetiske ambassade har leveret oplysninger om forholdene på den danske venstrefløj og om såkaldt progressive journalister, som dog ikke måtte være DKP-medlemmer.

Arne Herløv Petersen har i tidens løb fra ambassaden modtaget betydelige mængder spiritus, cigaretter og andre gaver, herunder også gratis rejser til Sovjetunionen. Hertil kommer kontante beløb, som dog må antages i hvert fald i en vis udstrækning at have været bestemt til dækning af positive udgifter. Dette gælder således trykningen af en på ambassadens initiativ udgivet pamflet mod den engelske premierminister, Margaret Thatcher, indeholdende en fra ambassaden leveret tekst.

Arne Herløv Petersen har fra ambassaden fået tilkendegivelser om, at han skulle undlade at indmelde sig i Danmarks kommunistiske parti, idet ambassaden i modsat fald ville afbryde forbindelsen med ham.

Arne Herløv Petersen har ved flere lejligheder givet udtryk for, at han og hans familie havde fået tilsagn fra ambassaden om evakuering til Sovjetunionen i tilfælde af truende krig.

4. Den danske straffelovs § 108 hjemler straf for den, der, uden at forholdet falder ind under § 107 om spionage mod danske interesser, »i øvrigt foretager noget, hvorved

fremmed efterretningsvæsen sættes i stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område«.

Specielt med hensyn til den propagandaformidlende virksomhed, som udgør en del af sigtedes aktiviteter i den foreliggende sag, må det forventes, at domstolene vil anlægge en helt konkret vurdering fra tilfælde til tilfælde, således at der navnlig lægges vægt på, om virksomheden efter en samlet bedømmelse - herunder samarbejdsformer, vederlæggelse, graden af afhængighed mellem parterne - klart har været drevet med det overordnede sigte at sætte den fremmede efterretningstjeneste i stand til at forfølge sine formål, således at bistanden tydeligt adskiller sig fra, hvad der blot med nogen rimelighed kan betegnes som normal virksomhed som journalist eller forfatter her i landet.

Det er samtidig indlysende, at justitsministeriet ved vurderingen af tiltalespørgsmålet i disse sager vil benytte sin beføjelse til tiltalerejsning med den yderste varsomhed, dels af hensyn til ytringsfriheden, dels fordi andre virkemidler ofte vil kunne være tilstrækkelige. Hovedsynspunktet må her være, at det i et frit samfund som det danske, hvor alle ytringer er tilladt med ganske få begrænsninger som følge af særlige lovbestemmelser, normalt vil være overladt til den enkelte borger at vurdere lodigheden af - og den reelle baggrund for - de synspunkter, som føres frem i den offentlige debat. Det er den enkelte samfundsborgers egen dømmekraft og kritiske sans, som her sættes på prøve, og anderledes kan forholdene ikke være i et demokrati, hvis fundament er en fri meningsdannelse. Men dette udelukker ikke, at det kan være på sin plads undertiden at reagere mod særlig grove tilfælde af udefra styret påvirkning af den offentlige debat. En sådan indgriben kan - foruden ved strafferetlige reaktioner over for enkeltpersoners forbindelse med fremmed efterretningsvæsen - ske ved diplomatiske forholdsregler, ved information til befolkningen omkring de pågældende forhold eller ved en kombination af disse virkemidler.

5. Selv om det må forudsættes, at Arne Herløv Petersen har udvist forhold, som i princippet falder ind under beskrivelsen i straffelovens § 108, har justitsministeriet efter en samlet vurdering af alt foreliggende ikke fundet, at danske interesser er skadet i en